

[Uppgift: Läs symposiumskriften. Fundera över vilka av artiklarna du råder oss att ha med som litteratur på samma kurs i höst. Sammanfatta kort innehållet i minst tre av artiklarna och motivera därefter varför du råder/avråder oss från att ta in dem i nästa kurs.]

Sammanfattning av tre artiklar i: Olofsson, M. (red.) (2004) *Symposium 2003. Arena andraspråk*. Stockholm: HLS förlag

David Nunan: Nio steg på väg mot ett självständigt lärande

Nunan är professor i lingvistik vid Hongkongs universitet, och hans artikel finns i symposiumskriften både i engelskt original och översatt till svenska. I artikeln beskriver han hur elever i en process bestående av nio steg ska gå från lärarberoende till självständigt lärande i språkundervisningen. Han lägger upp det mycket pedagogiskt: Först konstaterar han att det är få elever som har de kunskaper, färdigheter och attityder som krävs för att kunna ta över ansvaret för sin egen inläring och att lärarna måste stödja dem i att utveckla dessa kunskaper och färdigheter. Sedan diskuterar han det stora och vaga begreppet "kursplan" och argumenterar för att man även måste ta ställning till hur kursplanen tillämpas i praktiken och vad eleverna faktiskt lär sig i förhållande till kursplanens mål. Han påpekar att beroende och självständighet inte är några motsatser utan oftast existerar parallellt. Till sist presenterar han och förklarar de nio stegen, som är:

1. Tydliggör undervisningsmålen för eleverna
2. Låt eleverna formulera sina egna mål
3. Uppmuntra eleverna att använda sitt andraspråk utanför klassrummet
4. Höj medvetenheten om inlärningsprocessen
5. Hjälpe eleverna att identifiera de inlärningsstilar och strategier de själva föredrar
6. Uppmuntra eleverna att välja
7. Låt eleverna själva skapa sina arbetsuppgifter
8. Uppmuntra eleverna att bli lärare
9. Uppmuntra eleverna att bli språkforskare

Jag rekommenderar starkt den här artikeln som kurslitteratur. Den är konkret, pedagogisk, lättläst och mycket intressant. Steg 5 är högaktuellt för mig just nu eftersom jag inom ramen för en annan LHS-kurs alldeles nyligen har avslutat en undersökning bland mina elever om deras inlärningsstilar, och det var en synnerligen lärorik och tankeväckande upplevelse för både mig och mina elever – det fick mina elever att reflektera över något som de flesta aldrig funderat över förut. Den befintliga kurslitteraturen är full av uppmaningar om att vi lärare ska låta eleverna ta över ansvaret för sin egen inläring, men jag kan inte dra mig till minnes att det någonstans finns en så konkret och tydlig beskrivning av hur man ska gå till väga som här. Högsta betyg!

Inger Lindberg: Språkanvändning – kreativt skapande eller förutsägbara mönster?

Lindberg är professor i svenska som andraspråk vid Göteborgs universitet och skriver i sin artikel om språkanvändning. Färska studier visar att infödda talare inte så ofta som man kan tro är kreativt nyskapande utan hellre använder sig av förutsägbara språkliga lösningar. Som exempel ger hon en seriestripp full av floskler som vi alla känner igen. Hon anger förstås också orsaken till att vi väljer de här lösningarna: för att automatisera språkanvändningen och frigöra kapacitet i hjärnan. Färdiga rutiner och fasta ramar bildar en viktig utgångspunkt för uppbyggnaden av ett kreativt språkssystem vare sig det gäller första- eller andraspråksinläring. Men givetvis är situationen lite annorlunda för andraspråksanvändare eftersom man på sitt modersmål oftast kommunicerar helt omedvetet, medan

det för andraspråksanvändare kan ta tid att komma underfund med strukturen hos vissa språkliga rutiner. Hon diskuterar urval och flyt och ger många exempel på kollokationer, något som är mycket viktigt för att språket ska bli idiomatiskt. Hon tipsar om användning av korpusar, inte bara när man är intresserad av frekvensen för ord eller uttryck utan också som en metod för studier av inlärarspråk. Med korpusanalyser får man fram både avvikande språkanvändning och över- respektive underanvändning av vissa former och strukturer. Språkkorpusar har också på senare tid allt mer börjat användas som en resurs i språkundervisningen. De konkordanser som genereras när man söker i språkkorpusar är en guldgruva för både lärare och inlärare som vill hitta naturliga kontexter för ord och uttryck i autentiskt språkbruk och studera kollokationer. (Och även för oss översättare, min anmärkning.)

Även den här artikeln rekommenderar jag varmt som kurslitteratur. Som yrkesöversättare och amatörlexikograf är jag väl förtrogen med metoden att använda korpusar och konkordanser, men ändå hade det inte riktigt gått upp för mig att den självfallet också med lika stor behållning kan användas i undervisningen. För lärare som läser svenska som andraspråk på LHS är det mycket möjligt att både metoden och många av artikelns lingvistiska termer är något okänt, och därför skulle nog artikeln för dem vara såväl kunskapsutvecklande som kompetenshöjande. Dessutom tycker jag, som är inbiten seriefantast, att det är positivt att kurslitteratur har med serier som *goda* exempel och inte alltid bara som avskräckande eller dåliga. Alltför ofta möts jag av åsikten ”alla serier är dåliga”. Det är ungefär lika intelligent som att säga ”alla böcker är bra” eller ”alla tv-program är dåliga”.

Pirjo Lahdenperä: Goda interkulturella miljöer för elevers språk- och kunskapsutveckling

Den här intressanta rubriken skapar förväntningar, men tyvärr tycker jag inte att innehållet lever upp till dem. Lahdenperä är fil.dr i pedagogik och forskningsledare på centrum för interkulturell skolforskning vid Södertörns högskola. Hon säger i inledningen att hon i artikeln tänker diskutera ämnet i rubriken utifrån ett organisatoriskt perspektiv. Sedan definierar hon begreppen miljö, mening och interkulturalitet, och därefter frågar hon sig vad som kännetecknar goda interkulturella lärandemiljöer. Och vad är då svaret? Jo, det är ”helt enkelt miljöer där man kan lära sig och att lära sig det som är viktigt att lära sig”.

Jaha...?

Det hade jag också kunnat komma fram till, utan doktorstitel och mångårig forskning.

Hon fortsätter med att skriva om hur verksamheten i skolan ska avspegla den mångkulturella multietniska elevsammansättningen, att skolan ska underlätta både kulturella möten mellan eleverna och kontakten mellan skolan och föräldrarna, bearbeta attityder, fördomar och rasism, och att lärarna ska ha höga krav på sig själva och kontinuerligt utveckla sina arbetsmetoder. Artikeln innehåller inget nytänkande och är inte heller inspirerande att läsa – när jag hade läst klart den kom jag knappt ihåg vad jag hade läst. Jag rekommenderar den inte som kurslitteratur.